

Prædiken til 11. søndag efter trinitatis Luk. 7, 36-50

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: En af farisæerne indbød Jesus til at spise hos sig, og han gik ind i farisæerens hus og tog plads ved bordet. Nu var der en kvinde, som levede i synd i den by. Da hun fik at vide, at han sad til bords i farisæerens hus, gik hun derhen med en alabastkrukke fuld af olie, stillede sig grædende bag ham ved hans fødder og begyndte at væde hans fødder med sine tårer og tørrede dem med sit hår, og hun kyssede hans fødder og salvede dem med olien. Da farisæeren, som havde indbudt ham, så det, tænkte han ved sig selv: »Hvis den mand var profet, ville han vide, hvad det er for en slags kvinde, der rører ved ham, at det er én, der lever i synd.« Jesus sagde da til ham: »Simon, jeg har noget at sige dig.« Han svarede: »Sig det, Mester!« »En pengeudlåner havde to skyldnere. Den ene skyldte fem hundrede denarer, den anden halvtreds. Da de ikke havde noget at betale med, eftergav han dem begge deres gæld. Hvem af dem vil så elske ham mest?« Simon svarede: »Den, han eftergav mest, vil jeg tro.« Jesus sagde: »Det har du ret i.« Og vendt mod kvinden sagde han til Simon: »Ser du denne kvinde? Jeg kom ind i dit hus; du gav mig ikke vand til mine fødder; men hun har vædet mine fødder med sine tårer og tørret dem med sit hår. Du gav mig ikke noget kys; men hun er blevet ved med at kysse mine fødder, siden jeg kom herind. Du salvede ikke mit hoved med salve, men hun har salvet mine fødder med olie. Derfor siger jeg dig: Hendes mange synder er tilgivet, siden hun har elsket meget. Den, der kun får lidt tilgivet, elsker kun lidt.« Og han sagde til hende: »Dine synder er tilgivet.« De andre ved bordet begyndte at tænke ved sig selv: »Hvem er han, som endog tilgiver synder?« Men han sagde

til kvinden: »Din tro har frelst dig. Gå bort med fred!« Lukasevangeliet 7,36-50

Gud, lad os leve af dit ord som dagligt brød på denne jord. Amen.

Den 23. januar 1837 var N.F.S. Grundtvig på Det kongelige bibliotek i København og låne en bog, som skulle få afgørende betydning. Han var på dette tidspunkt i færd med at udgive det ambitiøse *Sangværk til den danske kirke*, hvori han gendigtede tidligere kristne folkeslags salmer til nye, danske salmer. Nu var turen så kommet til de gamle græske salmer, og derfor lånte Grundtvig denne januardag en gammel græsk salmebog. Da han gav sig til at læse i den, blev han slået af forundring over, hvor gennemgående ordene ”nu” og ”i dag” var. De bibelske beretninger, Jesu opstandelse, Helligåndens komme, var i den græske salmebog ikke fortidige begivenheder, men noget, der skete nu og her, i dette øjeblik, søndag morgen, når menigheden samledes til gudstjeneste. I en af de salmer, Grundtvig blev inspireret til at skrive, udtrykkes det sådan her: ”Denne er dagen, som Herren har gjort... Op han *i dag* lukked Himmerigs port, så skal *hver søndag* det lyde”. Gudstjenesten er altså bindeleddet mellem de fortidige begivenheder, som Biblen beretter om, og så vores liv nu og her. I gudstjenesten bliver Guds historie til levende fortælling, og vi bliver draget ind i den. Ikke mindst i kraft af salmerne, hvor vi får lov at tage ordet i munden og synge os ind i fortællingen.

Det vidste Grundtvig godt i forvejen, men mødet med denne græske salmebog styrkede ham i dette syn og inspirerede hans salmedigtning – fx er fire af de salmer, vi synger i dag, skrevet i løbet af dette år, 1837. Således også den næste salme, vi skal synge. Den er en oversættelse, eller måske rettere: en gendigtning af en gammel græsk salme, som Grundtvig fandt i den lånte salmebog.

Oversat nogenlunde direkte til nutidigt dansk begynder den oprindelige tekst sådan her: ”Herre! Den kvinde, som vandrer omkring i mange synder, fornemmer din guddommelighed. Hun gør sig til en salvebærer-ske; med gråd bringer hun dig salve, før du skal begraves. Ak, klager hun, natten er over mig, dårligheds torn, mørk, måneløs, hengivenhed til synd. Modtag mine tårers strøm, du, som hævede havets vande til skyerne. Bøj dig ned til mit hjertes suk, du, som sænkede himlen gennem din udsigelige fornedrelse. Jeg vil kysse dine rene fødder, jeg vil tørre dem med lokkerne på mit hoved”.

Denne gamle salme er altså en slags prædiken over dagens evangelietekst, men set fra *kvindens* perspektiv og formuleret som den bøn, hun kunne have udtalt, men som vi ikke hører et ord om i Lukasevangeliet, hvor hun er tavs.

I sin gendigtning, som vi skal synge efter prædikenen, flytter Grundtvig igen fortællingsvinklen til tredje person, men han lever sig ligesom sit græske forlæg ind i kvindens perspektiv og ser evangeliet fra hendes sted. I første vers genfortæller han scenen: ”Med sin alabaster-krukke, fuld af salve dyrebar, hun, som måtte skamfuld sukke: Herre, ynkes! Herre, spar! kom, med hjertet sønderknuset, ind i farisæerhuset, hvor til bords den rene sad”. ”Herre ynkes, Herre spar”, udbryder hun. Hun har gjort nogle forfærdelige ting – præcist hvad, får vi dog aldrig at vide – og derfor er hun ikke værdig til at komme ind i det hus, hvor Jesus, den rene, sidder til bords med farisæeren, den tids dydsmønster. Men hun kommer alligevel ind i huset og har sin alabasterkrukke, sin fine lille kostbare bølge med salve, med. I huset ligger Jesus til bords, som man gjorde dengang, med albuen oppe på bordet og fødderne bagud, og derfor kan hun komme

så at sige bagfra og hælde salven ud over ham, men ikke nok med det, med sine øjnes tårer vasker hun også hans fødder, og i mangel af et håndklæde bruger hun sit lange hår til at tørre dem med. Det var en helt almindelig gestus på denne tid at vaske gæsters eller fornemme folks fødder og tilbyde dem vellugtende salver, så det mærkelige her er ikke så meget, at hun gør det, men at hun gør det på en sådan ydmyg og selvudslettende måde. Hun ved, at hun er uværdig, men hun insisterer på at opsøge Jesus. Og det samme gør salmedigteren, og vi, når vi synger hans salme. For i tredje vers skifter synsvinklen pludselig til os selv: ”I min barm, som denne kvinde, hjertet føler banghed stor, sniger, som den synderinde, sig til dig ved nådens bord, rødmer, blegner, føler vånden, eftergør det alt i ånden, sukker: Herre, ynkes, spar!”. Kvindens bøn bliver til vores bøn. Uanset hvad vi måtte have gjort, tænkt, følt, udrettet eller undladt at gøre, uanset hvor bange eller fortvivlede vi er, så kan vi, som kvinden gjorde det, komme til Gud med vores bøn. Hver eneste af os arme mennesker kan snige os til ham ved nådens bord. Her er der tilgivelse at få, her bøjer Gud sit øre ned til vores bøn. Her kommer han os i møde og skjuler os i sin kærlighed, som vi beder om i salmens fjerde vers. Denne inderlige bøn, ”skjul mig i din kærlighed!”, var oprindeligt salmens sidste linje, men som vi skal erfare det om lidt, når vi synger salmen, så har salmebogs-udgiverne flyttet rundt på versene, så de sidste linjer nu siger, at vi, der er blevet tilgivet meget, vil elske dobbelt ømt.

Denne ombytning af versene er et godt eksempel på den forvirring, der er omkring noget af det sværeste at forstå i kristendommen: nemlig forholdet mellem Guds kærlighed og vores kærlighed. Bliver kvinden tilgivet sine synder, fordi hun handler, som hun

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk

gør, eller er det omvendt sådan, som Jesus fortæller om i historien om de to skyldnere, at tilgivelsen skaber kærligheden? Er Guds kærlighed en forudsætning for vores kærlighed, eller er omvendt vores kærlighed en betingelse for Guds kærlighed til os? Hvad kommer først? Hvad er vigtigst? Hvad er det egentlig for noget? Sådanne spørgsmål har givet mennesker svære hovedbrud de sidste 2000 år, så meget, at man undertiden har været ved at slå hinanden ihjel over uenighed om svaret.

Mødt af sådanne spørgsmål, som vanskeligt lader sig løse ved almindelige fornuftige ræsonnementer, og som man ikke uden videre kan læse sig til et entydigt svar på, kan man jo overgive sig til de bibelske fortællinger og salmerne. Og i dag fortæller de, at lige meget, hvordan vi føler og er stedt i livet, lige meget, om vi har undladt at elske eller har elsket forkert, så kan vi, som kvinden i dag, snige os med til Herrens bord og der møde tilgivelse og kærlighed. Og så kan der jo ske det, at når vi går fra nådens bord, så tager vi det, som vi der har fået, med os ud og lader det blive til virkelighed her og nu i vores liv med hinanden. Amen.

Kristoffer Garne

Lemvig kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 392: Himlene, Herre, fortælle din ære

Nr. 396: Min mund og mit hjerte

Nr. 298: Helligånden trind på jord

Nr. 151: Med sin alabasterkrukke

Nr. 397: Trods længselens smerte

Prædiken indgår i prædikensamlingen "I Tide og utide – lutherske prædikener til Kirkeåret," Eksistensen